

Ο ΝΟΥΜΑΣ, ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΕΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ ΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ

Γιὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Κρήτη δρ. 10

Γιὰ τὸ Ἐξωτερικὸν ἔρ. χρ. 12 1/2

Γιὰ τὶς ἐπαρχίαι δεχόμεστε καὶ τρίμηνας (3 δρ. τὴν τριμηνία) συνδρομῆς.

Κανένας δὲ γράφεται συνδρομητὴς ἂν δὲ στείλει μπροστὰ τὴ συνδρομὴν του.

20 λεπτά τὸ φύλλον λεπτά 20

Τὰ περασμένα φύλλα τοῦ Νουμά πούλιουνται στὸ γραφεῖο μας στὴ διπλὴ τιμῇ.

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ. Στὰ κίβκια (Σύνταγμα, Ὁμόνοια Ἐθν. Τράπεζα Ὑπ. Οἰκονομικῶν, Σταθμὸς Τροχιόδρομου (Ἀκαδημία), Βουλῆ, Σταθμὸς ὑπόγειου Σιδηρόδρομου (Ὁμόνοια), στὸ κίβκι Γιαννοπούλου (Χαυτεῖα), στὰ βιβλιοπωλεῖα Ἐστίας Γ. Κολάρου καὶ Σακέτου (ἀντικρὺ στὴ Βουλῆ).

Στὴν Κέρκυρα, Πάτρα καὶ Βόλο, στὰ Πρακτορεῖα τῶν Ἐφημερίδων, στὸν Πύργο στὸ βιβλιοπωλεῖο τοῦ κ. Κ. Βαρουξῆ.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Τὸ πρότυπο σχολεῖο—Καὶ οἱ δημοδασκάλοι;—
Κλαύσατε μὰ καὶ συλλογιστεῖτε!—Ὁ ἀδερφὸς τοῦ Μιστριώτη.

ΕΝΑΣ σταθμὸς στὸ γλωσσικὸ ἀγῶνα, καὶ σταθμὸς σημαντικὸς, τὸ «Πρότυπο Δημοτικὸ Σχολεῖο». Στὴν πρώτη σελίδα δημοσιεύουμε τὴν προκήρυξιν τῆς ἐφορίας του. Δὲν τὴ δημοσιέψαμε στὸ περασμένο φύλλον, δὲ βγάλαμε τσιμουδιά ἴσαμε τώρα, γιὰτὶ ἀφήσαμε νὰ μιλήσει πρῶτα ὁ ἄλλος τύπος, ὁ «ὀρθοφρονῶν», ὁ «πατριωτικὸς», ὁ «σώφρων», νὰ μᾶς πει τὴ γνώμην του, νὰ μᾶς φωτίσει.

Καὶ μᾶς εἶπε τὴ γνώμην του φρόνιμα, πατριωτικὰ, σοφὰ, καθὼς πάντα καὶ—καθὼς πάντα—μᾶς φωτίσει. Σπολλάτη του. Πρέπει νάλλαχτεῖ τὸ παιδευτικὸ σύστημα μὰ νὰ μὴν πειραχτεῖ ἡ γλώσσα. Δεύτερο σπολλάτη. Πρέπει τὸ παιδί στὸ σχολεῖο νὰ μαθαίνει πράγματα καὶ ὄχι κούφιας λέξεις, μὰ μὲ τὴν καθαρῆν—μὲ γλώσσα διπλ. πού νὰ μὴν τὴ νιώθει. Τρίτο σπολλάτη καὶ τράβα κορδέλλα. Πού νὰν τοὺς παρακολουθήσει κανεὶς ὅτι δὲς τὶς σοφῆς τοὺς σκέψεις; Πού καιρὸς καὶ τόπος καὶ ὄρεξιν νὰ παντήσει κανεὶς χωριστὰ σὲ κάθε τοὺς σοφὸ ἐπιχείρημα;

Ἐχοῦνε δίκιο, χίλιες φορές δίκιο. Γιατὶ ἂν εἶχαν

δεῖλὸ χαμόγελο.
«Ἄς ἔχει δόξα ἡ Παναγία» εἶπε ἡ Μαρία «δὲν τὸν εὗρηκαν.»

«Τὸ παιδί μου εἶπε ἡ γρηῃ κλαίοντας.
Σὲ μία στιγμή ὁ Γιώργης εὗρήθηκε ἀπάνου.
Ἦταν ἀχνὸς καὶ λαχναρισμένος.

«Μὲ κυνηγοῦνε» εἶπε εὐτὺς χωρὶς νὰ καλησπερίσει καὶ ἐκάθισε σ' ἕνα σκαμνί. «ἐπλάκωσάν, τί θὰ κάμουν δὲν ξέρω!»

«Ὁ παιδί μου» τοῦπε ἡ γρηῃ «τί φαρμάκια μᾶς δίνεις στὰ γεράματα.»

Ὁ γέροντας τὸν ἐκούταξε περίτρομος, ἡ Μαρία ἤρθε σιμά του.

«Ἐπλάκωσαν» ξανάειπε ὁ Γιώργης «μὰ ἡ Μαρία τί θέλει;»

«Ἦρθε νὰ σὲ γλυτώσει, καταραμένη» τοῦπε ὁ ζωγράφος μὲ βραχνή φωνή ἀτέτοια γυναῖκα ἀληθινὰ δὲ σοῦπρεπε.»

«Δὲν τὸνε θέλω, εἶπε μὲ ἀπόφαση ἡ κόρη «εἶναι πάρα πολὺ ἄσωτος. Μόνο τὸ θάνατό του δὲν ἤθελα· ἐγὼ θὰ πάω σ' ἕνα μοναστήρι νὰ κλειστώ γιὰ πάντα, ἀφοῦ δὲν μπορῶ κυρὰ πλιά νὰ γυρίσω στὸ σπίτι μου.»

Ἦ γρηῃ ὡς τόσο ἐκλαιγε ἀπὸ τὴ σκιάξιν της,

ἀδικο, ἐστὶ πατριώτης πού εἶναι, μοναχοὶ τοὺς θὰ πηγαίνανε νὰ κρεματοῦνε γιὰ νὰ μὴ δοῦνε τὸ ἔθνος νὰ κρεμιέται ἀλάκαιρο κάτω ἀπὸ τὴν ὀρθοφρονῆν τοὺς καὶ κάτω ἀπὸ τὸν πατριωτισμὸν τοὺς. Νὰ μὴ μᾶς βασκαθοῦν!

*

ΝΑ οὐρλιάζει ὁ Μιστριώτης γιὰ τὸ «Πρότυπο Δημοτικὸ Σχολεῖο», τὸ βρῖσκουμε φυσικὸ. Νὰ ξεφωνίζει ἡ «Ἐστία» τὸ σπαρχτικὸ (ἄχ! βᾶχ!) «Κλαύσωμεν τὴν Ἰδέαν!» (προσοχή, κ. στοιχειοθέτη!), ἄλλο φυσικὸ καὶ αὐτό. Νὰ ξεριζώνει τὸ μουστάκι του ἀπὸ τὸ θυμὸ ὁ λογιωτακιστὴς κ. Καναλλίδης, νὰ ξεμαλλιάζεται ὁ κ. Πάπ, νὰ κεραινοβολοῦν οἱ κκ. Σίμος, Γιάνναρος, Γιολάντας, Τσοκόπουλος, Χαϊρόπουλος, Πανῶς, Τριπακουλόπουλος καὶ Ἀναστασόπουλος ὁ Κεχηναῖος, δὲν ἔχει γιὰ μᾶς καμιά σημασία. Ἔτσι τοὺς συμφέρει καὶ ἔτσι λένε. Ζήτημα κυκλοφορίας καὶ δῶ.

Μὰ νὰ βγαίνουν καὶ οἱ δημοδασκάλοι καὶ νὰ φοβερίζουν πὼς θὰ κάμουν καὶ θὰ δείξουν ἂν κουνηθεῖ ὁ βούρκος τοῦ σημερινοῦ σχολεῖο καὶ ἂν καθαρῆται ἡ ἀκόμα πῶς βουρκωμένη γλώσσα του!

ἴσαμε τώρα θαρροῦσαμε πὼς πρῶτοι πρῶτοι οἱ δασκάλοι θὲναι ἀπελιτισμένοι ἀπὸ τὸ σημερινὸ «καθεστῶς» καὶ πὼς, ἀπὸ ἀνάγκη, τὸ ἀνέχονται. Καὶ θαρροῦσαμε ἀκόμα, μὰ καὶ ἔχομε τόσους φρεσιμῆνους δημοδασκάλους μὲ τὸ μέρος μας, πὼς πρῶτοι πρῶτοι αὐτοὶ θὰ σηκώσουν τὴν ἀπολυτρωτικὴν σημαία καὶ θὰ ζητήσουν νὰ ξεκρεμάσουν τὸ σφοδρισμένον Ρωμιόπουλο ἀπὸ τὰ τοῖχα τοῦ σχολαστικισμοῦ. Μὰ, φαίνεται, πρέπει ν' ἀπελιτιστοῦμε καὶ ἀπ' αὐτοὺς. Μούγλα σκληριὰς πλάκωνει καὶ τὸ δικό τους τὸ μυκλὸ. Δασκάλοι καὶ αὐτοὶ, σὰν τοὺς ἄλλους τοὺς δασκάλους τῆς ρουτίνας. Νά, γιὰτὶ βρῖσκουμε σωστὰ καὶ τὰ χειροκροτοῦμε ὅσα ἐπιγραμματικὰ ἐγράψα γιὰ δαύτους ἢ «Ἀκρόπολη» τῆς Τρίτης:

«Ἄν κηρυχθῶν καὶ οἱ δημοδιδάσκαλοι κατὰ τῆς ζωτικῆς μας γλώσσας, τότε πρέπει καὶ περὶ αὐτῶν» ἀλλάξωμεν ἰδέας. Καὶ νὰ ἀρχίσωμεν παρακαλοῦντες νὰ ἔλθῃ καμμία Κυβέρνησις, ἥτις νὰ τοὺς ξανακαθίσῃ εἰς τὰ θρανία καὶ νὰ τοὺς μάθῃ γράμματα.»

Ναί, γράμματα νὰ μάθουν καὶ οἱ δημοδασκάλοι, ΓΡΑΜΜΑΤΑ, γιὰ νὰ νιώσουν ἐπιτέλους τὴ μεγάλη σημασία ἔχει τὸ Ζήτημα.

*

ΣΤΟ περίφημο «Κλαύσωμεν τὴν Ἰδέαν!» τῆς «Ἐστίας» ἀπάντησε ὁ Ἰδᾶς μὲ τὸ «Κλαύσατε!» πού τυπώθηκε στὴν «Ἀκρόπολη» τῆς Δευτέρας.

«Κλάψτε, τοὺς λέει, ὅσο θέλετε, μὰ καὶ συλλογιστεῖτε: Μήπως αὐτὸ ἴσα ἴσα εἶναι τὸ μεγαλύτερον φρεσιμὸν τῆς δημοτικῆς μας παιδείας, ὅτι δηλ. ἀντὶ νὰ μεταχειρίζεται γιὰ ὄργανον διδασκαλίας τὴ ζωτικὴν γλώσσα, μεταχειρίζεται

καὶ ἀνάμεσα στὸ παράπονόν της ἔλεγε:—«Τί ξαφνικὰ μοῦ μελλόνταν στὰ γεράματα» καὶ ἀκράτητα ἐχούγιαζε τώρα.

Μὰ ἀπὸ τὴς φωνῆς της ἀνταρταζόνταν οἱ γειτόνοι, καὶ τῶν σπιτιῶν οἱ πόρτες ἀνοιγόνταν τῶρα καὶ ἔβγαινε στὸ δρόμον ὁ κόσμος γιὰ νὰ μάθει τί εἶχε γίνει στὸ σπίτι τοῦ ἀγιογράφου, γιὰτὶ ὅλοι ἐπρόσμεναν θετικὰ τὸ σκοτωμὸν τοῦ Γιώργη ἐκεῖνον τὸ βράδι. Κ' ἔβγαζαν οἱ γυναῖκες στὰ παράθυρα καὶ ἐκρεμεῦσαν φωτερὰ στὰ παραθυρόφυλλα θέλοντας νὰ βλέπουν τί ἐγενότου στὸ δρόμον ἢ καὶ νὰ ἀντικρῦσουν τὸ λείψανον τοῦ ἀδικοθάνατου, ἂν ἤθελαν τὸ φέροι ἀπὸ τὸν κάμπο. Κ' ἐγίνονταν τῶρα, τὴ νύχτα, στὸ ἤσυχο χωριό, βοή καὶ βελούρα καὶ κάπου κάπου γυναῖκα ἀκούσαν νὰ κλαίει, καὶ τὸ πλῆθος ἐγίνονταν πάντα περισσότερο.

Ὅλοι ἐρωτιδῶνταν τί ἔτρεχε.

Μὰ ξάφνου πάλι ἀκουστῆκαν βιαστικὰ πατήματα καὶ βραχνῆς φωνῆς θυωμένες ἀνθρώπων ἀποφασισμένων. Κι' ὁ κόσμος εἶδε τὴν ἀρματωμένην σκάθρα, μὲ τὰ ντουφέκια της καὶ τὰ φανάρια της, πού ἔτρεχε τώρα πρὸς τὸ σπίτι τοῦ ἀγιογράφου καὶ ἀμέσως ὅλοι ἐκατάλαβαν τί ἐμελλε νὰ γίνει. Μία στιγμή ὁ κόσμος ἐτσώπασε καὶ ἀναρρίτσιασαν ὅλοι.

ταὶ τεχνητὴ καὶ ἄχρωμα καὶ φραγκατικὴ (κατὰ τὸ Ροῖδη); Κλάψτε τὸ λοιπὸν. Ὡςτὸσο κοίπει νὰ σφουγγίσετε τὰ μάτια σας γιὰ νὰ μπορέσετε νὰ δεῖτε τὴν Ἀλήθεια. Νὰ σφουγγίσετε λίγο καὶ τὴν ψυχὴν σας.

*

ΣΤΑ φαιδρολογήματα καὶ χυδασιολογήματα πού ξαναμάσαστε γιὰ χιλιοστὴ φορά ὁ Μιστριώτης στοὺς «Καιροῦς» τῆς Κεριακῆς, δὲ θὰ ἐπαντήσωμε. Ναί, εἴμαστε προδότες, εἴμαστε ἀγράμματοι, εἴμαστε ἀδιαφορεῖς τῆς ὥρας μας γλωσσῆς, εἴμαστε ὀλεσθῆρες τοῦ ἔθνους, εἴμαστε ὅ,τι διάλογο θέλει. Μὰ νὰ, τί εἶναι καὶ λόγου του. Κάποιος ἀπὸ τὴν Τρίπολη, τὴν πατρίδα τοῦ κύρ Μιστριώτη, μᾶς ἔστειλε τὸ χαριτωμένον καὶ σημαντικό αὐτὸ χεράκι:

...Μιστριώτης βοσκός, ἐκ χωρίου ἀπέχοντος δύο ὄρας ἀπὸ τῶν τοιῶν τῆς ἀρχαίας Μαντινείας, κειμένον εἰς τὰς ὑπωρεῖας τῆς ἐξ ἀνατολῶν περιβαλλούσης τὸ τετρακίδιον πεδῖον ὀροσειρῶς, οἰκῶν ἐν Τριπόλει ὡς τὰ πολλὰ, ἀδελφὸς τοῦ καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Γεωργίου Μιστριώτη ΣΥΣΤΑΣΕΙ ΑΥΤΙΟΥ ἔχει διορισθῆ ἈΡΧΟΜΙΣΘΟΣ ΦΥΛΑΞΕ τῶν ἐν Μαντινείᾳ ἀρχαιοτήτων ἐπὶ τῆς ἐλληνικῆς ἀρχαιολογικῆς ἐταιρείας ἀντὶ δραχμῶν ἑβδομήκοντα κατὰ μῆνα. Οὐδέποτε μεταβαίνων εἰς Μαντινείαν, οὐδὲ φροντίζων τὸ ἐλάχιστον, ἀδιαφορεῖ νὰ συλῶνται αἱ ἐκεῖ ἀποκεκαλυμμένα ἀρχαιοῦτες ὀσημέραι ἀκωλύτως κατακοπτόμεναι καὶ μεταφερόμεναι ὡς οἰκοδομήσιμον ὄλικον ἀγροικῶν καὶ οἰκίσκων τοῦ ὀμοῦρου χωρίου Πικέρον.

Νά, πατριωτισμὸς μὴ φορά! Ψέματα; Ὁ Μιστριώτης πρόεδρος τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐταιρείας. Ὁ ἀδερφός του, ὁ τσοπάνος, εἶναι ἀργύμισθος τῆς ἀρχ. ἐταιρείας. Καὶ...σώσωμεν τὴν γλώσσαν!

ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΤΟΥ ΒΕΡΓΙΛΙΟΥ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΟΝ

Κ. ΘΕΟΤΟΚΗ

καὶ τυπωμένα στὴν Τυβίγγη

ΠΟΥΔΙΟΥΝΤΑΙ ΣΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΟΥ ΝΟΥΜΑ ΚΑΙ ΣΤΑ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ ΒΕΤΙΑΣ ΚΑΙ ΧΑΤΖΗ-ΛΟΥΚΑ ΔΡΑΧ. ΜΙΑ

Καὶ γιὰ τοὺς ἀναγνώστες τοῦ Νουμά, στὰ γραφεῖα μας, Δεφτὰ—50—Δεφτὰ

Μὰ οἱ ἀρματωμένοι εἶχαν ἔρθει τώρα σιμά, ἀμπωνοὺν τοὺς ἀνθρώπους, ἐβρίζαν μὲ φωνῆς τὸ Γιώργη καὶ τὸν ἐροβρίζαν:

«Ἀπάνου εἶναι ὁ κερατᾶς» εἶπε ὁ Κώστας ἀπλόνοντας τὸ χέρι του κατὰ τὸ σπιτί.

«Δὲν πρέπει νὰ γλυτώσει ὁ ἄτιμος» εἶπε ἕνα ἀπὸ τὰ δέξερια τῆς Μαρίας.

«Στάθη!» «Νικόλα!» «Πέτρο!» καὶ ἄλλα ὄνόματα ἀκούονταν τώρα μέσα στὴ χλαοή.

Μερικοὶ ἠθέλησαν νὰ τοὺς σταματήσουν.

Ἄλλὰ ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὸ πλῆθος ἐβγήκε τώρα μία φωνή, πού πολλὰ στόματα παρευτὺς τὴν ἐανάειπαν ἀντάμα:

«Ἐχοῦνε δίκιο! τοῦ πρέπει τοῦ ἄτιμου!»

Κι' ὁ κόσμος ὑπακούοντας σὲ κάποιον αἰσθημα πού ἦταν φωλιασμένον βθεῖα στὴ συνείδησή του ἐσκίστηκε, καὶ ἔφινε ἐλεύτερη νὰ περάσουν οἱ ἀρματωμένοι.

«Ἀπόψε πρέπει νὰ πεθάνει» εἶπε ἄγρικ ἕνας ἀπὸ τὴ σκάθρα.

«Ναί, ναί» εἶπαν καμπόσοι ἀπὸ τοὺς συντρόφους του.

Ὁ κόσμος ἀντριχίασε. Οἱ γυναῖκες, ἀπὸ τὰ παράθυρα, ἐβλάθθηκαν νὰ χτυπᾶν τὰ στήθια τους